

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amersfoort; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; Prof. Dr S. Greijdanus, Kampen; Prof. B. Holwerda, Amersfoort; K. v. Huizen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds B. Jongeling, Sappemeer; Ds H. Knoop, Rotterdam; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds J. Smelik, Apeldoorn; Dr H. Smilde, Groningen; D. Stroot, Bussum; Prof. Dr C. v. Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Utrecht; Ds G. Visé, Kampen; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 14, Kampen.
Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V. — Goes.

Postrekening No. 406040 ten name van
BUREAU „DE REFORMATIE” — GOES
Telefoon No. 2424.

Abonnement: f 4.— per half jaar bij vooruitbetaling.
Voor het Buitenland en Ned. Indië f 10.— per jaar.
Advertentie: 10 cent per mm. Loose nummers 20 cent.

INHOUD: Hoofdartikel: Het vierde formulier van eenigheid. 7.
— Uit de Schrift: Kerstfeest - beschaming van het zaad der oude slang (Luc. 2:7a). — Kerkelijk leven: Kerkelijke, dan wel vooral nog wetenschappelijke taak? (tegen lasterpraat). Reformatie, haar oorsprong en haar consequenties. I De „Acta” zijn er! — Gedicht: Martelaars. — Uit de Buitenlandse Kerken: De kerkelijke kwestie in Amerika. — Zending en Evangelisatie: Contact met onze kerken op Soemba. — Muzikale Kroniek: Het internationale Bachfeest te Schaffhausen. I — Groninger Brieven. — Boekbespreking: Dit is 't vertel van het kind. — Perschoor. — Kerktijds.

HOOFDARTIKEL

Het vierde formulier van eenigheid.

We gaan nu verder lezen. Het vierde formulier volgt:

„In de belofte immers betuigt Hij niet alleen, dat een iegelijk die in den Zoon geloofd, het eeuwige leven heeft, maar zegt Hij ook den Heiligen Geest toe, die het geloof werkt, waardoor Hij ons Christus en al zijn weldaden deelachtig maakt”.

Tot zoover de aanhaling.

Wat in deze woorden ons weer hindert, is de slaphed (indien men let op de eigenlijke dogmatische kwesties, die de synode zelf ondanks alle waarschuwing om niet door te drijven boven haar recht en haar vermogen (!) eerst zoo scherp gesteld heeft) en de camouflage (ten aanzien van het feit, dat ze eerst met zoogenaamde tucht een ongoddelijke formule heeft behandeld als ware ze goddelijk).

Immers, men draagt hier de belofte-kwestie in het debat. Dat was al eerder gebeurd (zie den reeds besproken tekst). Maar toen bleef men in het algemeen hangen. Dezen keer evenwel neemt men den schijn aan, alsof men komt tot het bepaalde, het concrete, den concreten inhoud der belofte. Het vuur wordt ons nu aan de schenen gelegd — al 't meenens is.

Maar in een compromis-formule is 't nooit echt meenens met de waarheids-vraag. Het is alleen maar meenens met de zelfhandhaving, nadat men eerst geschorst heeft om concrete inzichten, die men later weer voor een belangrijk deel moest prijsgeven, zonder God en de geschorsten en afgezetten nederig om vergeving te vragen.

Want let eens hier op:

Als inhoud der belofte wordt hier aangegeven: dat een iegelijk, die in den Zoon geloofd, het eeuwige leven heeft. Maar is dat een belofte?

Kijk, als er geen debat ontzettend was, en geen geleerde of schijn-geleerde rapporten waren ingediend, en de lucht was nog zuiver, en de verhouding nog eerlijk, dan zouden wij zelf allicht met 't grootste genoegen dezen volzin belofte noemen.

Maar nu er wel gedebatteerd, en uitgedreven en op de spits gedreven is, nu zeggen wij: tegen den achtergrond van al die God en menschen bedroevende misère is hier alleen te constateren dat de belofte-kwestie ontrokken wordt, al wordt het woord „belofte” genoemd.

Want, strikt genomen, is het aangehaalde geen belofte, doch een dogmatische waarheid. Als ik zeg: een iegelijk die in den regen staat, wordt nat, dan is dat een waarheid, doch geen belofte. Be ofte, zoonsamen in 1905 en 1942 ze in geding gebracht heeft, is dit, dat aan een

bepaald adres of persoon, N.N. genaamd, een zeer concrete toe-zegging gedaan wordt. Gij, N.N., zijt uit of dat ontvangen. Daar wordt een bepaald goed aangezegd en toegezegd en geadresseerd aan een bepaald persoon. DAARBIJ komt dan de vraag op: is dat voorwaardelijk of onvoorwaardelijk? Dat is de kwestie in geding. Maar dat EEN IEGELIJK, die in den Zoon geloofd, het eeuwige leven heeft, dat is een waarheid. Evenals deze, dat elke ster, die geschapen is tot een licht des nachts voor ons, ook metterdaad des nachts verschijnt. God legt verband tusschen die ster en den Schepper. En tusschen het geloof en de zaligheid. Het is een wet, een ordening.

Men voelt het verschil aanstonds, als men het begin vergelijkt met het vervolg der geciteerde uitspraak. In het vervolg is opgemerkt, dat de Heere den Heiligen Geest toe-zegt. Aan wien? Aan hem, die reeds geloofd? Ik zeg: ja, want zoo iemand heeft den Geest nodig, elken dag, om te blijven staan en door het geloof te worden weder geboren (art. 24 Belydenis). Maar dat zal hier niet bedoeld zijn. Wij denken hier allemaal aan de kinderen (Zondag 27, vraag 74). Den kinderen, d.w.z. aan Jan, en Marie, en aan elken N. N., telkens één voor één, is in hoorbare taal, door de ambtelijke bediening der kerk, toegezegd: u, N. N., wordt de H. Geest, die het geloof werkt, toegezegd. Dáár is niet het algemeene „een iegelijk”, doch het individuele: gij, N. N. gebruikt. En wie dus scherpe onderscheiding wil, en een serieuze bijdrage leveren wil tot den vrede der kerken, dien men eerst bond aan scherpe Kuyperiaansche distincties, die moet de dingen uit elkaar houden.

Dat geldt te meer, nu de vaders dikwijls tusschen „belofte” en „pollicitatie” onderscheiden hebben. De oude contracten-leer der juristen speelde daarbij een niet onbelangrijke rol. De hier bedoelde vaders zeiden: een belofte, promissie, is daar waar gezegd wordt: dat en dat kunt gij, mede-contractant krijgen, van mij, die ook contractant ben, maar geerijgt het pas in dat en dat geval. En pas als dat contract aanvaard was, en door den aangesprokene geratificeerd, en gehouden werd, ook zijnerzijds, pas dan kreeg de promissie het karakter van bindende pollicitatie. Men construeerde zoo ook de verhouding tusschen God als Partij en ons als partij in het verbond.

Heel de kwestie van voorwaardelijke of onvoorwaardelijke heilsbelofte hangt hiermee samen.

Wij zeggen niet, dat wij die pollicitatie-theorie willen gaan doceren.

Wij zeggen wel, dat we ze niet zullen negeren. Ze komt van de Vaders tot ons. Via de Roomschen reeds.

En ook verklaren we, dat een synode, die zoo kras heeft gezworen bij den Naam des Heeren, en die nog volhoudt, dat de zakelijke inhoud van 1905-1942 niet gehandhaafd blijven, zich als een kind gedraagt, wanneer zij, deende ALSOF ze de zaken in geding behandelt, ze in feite voorbijloopt met deze omtrekkende beweging. De belofte, die IN GEDING gebracht is door haar zelf, is hier niet aan de orde gesteld. Men heeft — zie de beide voorgaande artikelen — gedaan, ALSOF men nu eens de kwestie der verantwoordelijk-stelling zou behandelen. Maar in het eerste het beste daarna volgen de woord wordt die kwestie ontrokken. De hele distinctie promissie-pollicitatie blijft buiten het gezichtsveld, ook wat het daarmee aangestelden probleem betreft. En ook dus de vraag: is de belofte AAN N. N. voorwaardelijk ja of neen? Hoe is N. N. verantwoordelijk gesteld?

K. S.

UIT DE SCHRIFT

KERSTFEEST — BESCHAMING VAN HET ZAAD DER OUDE SLANG.

En zij baarde haar eerstgeboren Zoon...
Lucas 2:7a

Hoe wordt in dien Kerstnacht, schooner dan de dagen, het zaad der oude slang beschaamd!

Heeft Lucas zelf daar iets van gezien? Hij spreekt toch niet over het zaad der slang — hij vertelt maar, zoo eenvoudig, haast naief.

En toch: die tweevoudige notitie, waarin hij 't heeft over het tijdstip der geboorte, aan 't begin van 't hoofdstuk, heeft meer dan tijdrekkenkundige betekenis: er ligt een diepe, theologische zin in. Want Lucas wil er mee laten zien, dat heel het wereldgebeuren, ook de nieuwe orde door keizer Augustus in 't leven geroepen, dienstbaar is aan de komst van DEN Heiland der wereld. DEN.....!

Vergeet niet, dat er eigenlijk in het Kerstvertellen gesproken wordt van twee wereldheilanden. Het eerst wordt de caesar van Rome genoemd, de „Verhevene”, door het Romeinsche volk gezien en bejubeld als de „Soter”, de Redder der wereld. Sticht hij geen nieuwe orde? Stelt hij niet paal en perk aan de ontbinding van het Romeinsche staatslichaam, in 't bedwingen van revoluties, 't beteugelen van immoraliteit, 't ordenen van chaotische toestanden? Bloeit niet de welvaart op, keeren niet vrede en veiligheid terug, smeedt hij niet een stalen band om 't imperium, ook om de bezette gebieden?

Ja, Augustus wordt als god vereerd — zijn regeringsprogramma wordt als evangelie betiteld — met zijn geboorte wil men zelfs een nieuwe tijdrekening beginnen.

Het zaad der slang — ja, dat moeten we in Augustus zien.

En in zijn maatregelen van bestuur moeten we de antichristelijke tendens proeven. Want het volk des Verbonds wordt gelijkgeschakeld met alle andere onderworpen onbesneden volken. Welk een smaad voor 't volk Gods! En wie waagt het, den bijna-almachtigen keizer te weerstreven? Zeker niet dat staate en volkje der Joden, waar eens een zekere David over geheerscht moet hebben, voor wien heel de wereld sidderde.....

Het zaad der slang..... o, Augustus weet niet van die levende Godsbelofte, die in de annalen van Davids geslacht ligt, die belofte, tot verwerkelijking waarvan een paar verarmde Davidstegen zich op weg naar Bethleem begeben. Hij werkt er toe mee, de machtige Augustus, aan de ondergraving van zijn eigen troon. Zijn decreet jaagt Jozef en Maria op, van Nazareth naar Bethleem — en in dien wonderen, stillen nacht ontmoeten twee werelden elkaar: die van de vergoddelijkte staatsmacht, en die van het zich-neerbuigende-Goddelijk-welbehagen — maar de geboorte van dat verschoven Kindje betekent de ineenstorting van het rijk der duisternis: dat Kinderhandje, dat hulpeloos langs Maria's borst glijdt, is bestemd den wereldscepter te dragen, die de kroon van Augustus, en de glorie van alle gekroonde en ongekroonde staatschouwen en valsche profeten tot den antichrist toe, in stukken slaat.

Het zaad der slang wordt beschaamd, want dit Kind doet, wat caesar Augustus noch gouverneur Quirinius vermogen: Het doorbreekt den verdorven kringloop der wereld, Het vernieuwt den levenswortel van het menschenbestaan, Het brengt den vrede aan

't hart, welken niemand geven, noch rooven kan — die blijft tot in eeuwigheid.

En dat is de rijke prediking van het Kerstfeest vandaag nog.

De eeuwen door botsen twee werelden op elkaar — en heden worden de tendenzen van den antichrist pijnlijk merkbaar — ja, de vlammen, die het zaad der oude slang ontsteekt, verschromen al sterker het leven hier op aarde.

Maar het Kerstbericht leert ons, dat het zaad der slang beschaamd is, amen, Jezus Christus, amen! Augustus is gestorven, niemand zeggend meer zijn naam. Andere grooten zijn in zijn voetspoor getreden, hebben de aarde vervuld met bloed en vuur, met tranen en lijden, vooral in de bestrijding en vervolging der Kerk. Maar hun spoor in de wereldhistorie verliest zich in het vergankelijke, en hun namen zijn verbleekt.

Doch Jezus Christus, zittend op den troon Davids, draagt den wereldscepter. Op den schouder van het Kind, ons geboren, den Zoon, ons gegeven, rust de heerschappij. En Gods geheiligd volk zingt Hem haar blijde Kerstlied toe:

*„De God den heils zal vast bewerken,
dat Hij den zetel, U bereijdt,
met recht en met gericht zal sterken.
Hem zij de lof in eeuwigheid”.*

Apeldoorn.

J. SMELIK.

KERKELIJK LEVEN

KERKELIJKE, DAN WEL VOORALSNOG WETENSCHAPPELIJKE TAAK? (TEGEN LASTERPRAAT).

De synodocratische leiders, hoewel wetende, dat de heeren Greijdanus en Schilder in 1936 hebben gezegd: begin niet met die „meeningsgeschillen”, doch als er wat is dat bedenking ontmoet, behandel het dan met den maatstaf der belijdenis in den kerkelijken weg, gaan toch voort met het giftige lasterpraatje: Schilder wilde de ruzie. Tot in Amerika en Afrika toe geeft men op gezag van de heeren der V.U. dit lasterpraatje door. We achten tegenover dezen openbaren kwaden handel den tijd thans gekomen, te publiceren wat mede met mijn naam eronder officieel gerapporteerd is aan de synode, die de meningsverschillen wilde behandelen. Wij geven het stuk letterlijk (met uitzondering van de inleiding, die terugkomt op de „voorgeschiedenis” van de affaire, en die we misschien ook gaan publiceren, nu men zoo droef onwaarheid durft spreken en verbreiden). Na die (korte) inleiding vervolgt het bedoelde stuk:

„Afgedacht hiervan is ons toen wij over de ons toegewezen agendapunten onze gedachte lieten gaan ten overvloede gebleken, dat geen der zes ons toegewezen punten rijpte achtte was voor kerkelijke behandeling. Wel erkennen wij, dat althans voor wat één punt betreft een gangbare mening ons ontmoet is waartegen bezwaar rees. Maar zelfs ten aanzien van dit punt was het ons niet mogelijk bepaalde „leeringen” te ontdekken die onderling een eenheid vormden. Wij hebben hierbij het oog op het vraagpunt van de „onpersoonlijke” menselijke natuur van Christus. Op alle andere punten echter kon o.i. niet eens van gangbare meningen gesproken worden. Zeker, er was in betrekking tot het vraagstuk van de algemeene genade wel een gangbare overtuiging aangaande de eenheid van natuur en genade. Maar daar bleef het dan ook bij. Zoodra men de samenhangende vraagstukken raakte bleek zelfs bij dit ene punt en a fortiori dus ook bij de andere punten van gangbare meningen niet wel gesproken te kunnen worden. Ze waren een fictie.

Waar dan nog bij komt dat de divergenties in materiële zin soms nog samenvielen met verschillen in terminologie (de onsterfelijkheid der ziel). De betekenis van deze terminologische verschillen — ook voor de kerkelijke samenleving — ontveinen we ons niet. Veranderde termen kunnen aanleiding worden, of oorzaak van het insluipen van verkeerde gedachten of voor het op den achtergrond raken van goede. Nog onlangs is in de pers naar aanleiding van een recente publicatie daarover gesproken.

De ervaring leert, dat voor goede behandeling van confessionele kwesties, ook in de kerk deze terminologische verschillen duidelijk moeten zijn, opdat misverstand geweerd worde. Zoolang in dezen misverstand heerscht, wordt de behandeling en afdoening van zaken ten eerste bemoeilijkt.

Ook voor de thans aan de orde gestelde vraagpunten valt hieraan te denken. Wij willen tot geen prijs de kerkelijke behandeling van aanklachten over afwijkingen in de leer laten wachten tot de wetenschap klaar gekomen is. Werd deze eisch gesteld, dan zou iedere ketter den arbeid der kerk, ook in het weren van vreemde leeringen kunnen remmen en ophouden. Met alle kracht willen wij het recht en den plicht der kerk om tegen haeresie te strijden handhaven! Belijdenis-handhaving is levensvoorwaarde der kerk.

Evenmin willen wij de kerken remmen, en laten

„wachten”; tot „de” wetenschap gereed gekomen is (wat nooit gebeuren zal), wanneer het gaat om een opnieuw of wederom (maar dan verscherpt) belijden.

Alleen maar: in het huidige stadium der kerkelijke samenleving staan de zaken anders.

Er is geen aanklacht ingediend.

Er is evenmin gevraagd om uitbreiding, verheldering of herhaling van de belijdenis.

Er is in eerster instantie besloten tot het instellen van een onderzoek naar de zakelijke betekenis, van bepaalde, door de Synode zelf niet omschreven opvattingen.

Zeer zeker was dit niet het eenige, het welk gevraagd is, want „toetsing” moest naar den wensch der Synode van 1936 volgen. Onderzoek naar de zakelijke betekenis van bepaalde opvattingen moest evenwel voorafgaan. Maar ieder zal aanstonds inzien, dat een dergelijk onderzoek onmogelijk is, indien de opvattingen niet van te voren scherp en juist zijn omschreven.

Welnu, uit onze inleidende opmerkingen weet Uw Synode, dat de commissie, die thans uiteengevallen is, reeds in haar eerste zittingen door ons, evenmin als door Prof. Greijdanus, er niet toe te bewegen was, vooraf gezamenlijk de in aanmerking komende meningen vast te stellen en in bepaalde, weloverwogen formuleering elkander voor den aanvang van het werk in de subcommissie voor te stellen.

Wij blijven dit betreuren.

En wij verklaren ronduit, dat het tweede deel der opgedragen taak (de toetsing) eenvoudig onuitvoerbaar is, zoolang aan het eerste deel niet met volkomen duidelijkheid en in getrouwe weergave der in aanmerking komende meningen, is voldaan.

In abstracto is het nu mogelijk over elk der genoemde punten een rapport te geven, dat de geheele materie volledig zou verwerken — maar ieder ter zake kundige ziet het belachelijke van een dergelijke onderneming aanstonds in. Met een dergelijken arbeid zouden jaren en jaren intense studie zijn gemeeld — indien men er al ooit mee klaar kwam.

Toch hebben wij, overeenkomstig de ons gegeven opdracht, wel gerapporteerd over de genoemde punten. Gevende daarin wat ons in den huidige toestand van ons kerkelijk leven het meest profijtelijk voorkwam, tot opklaring van de verhoudingen en tot een zuiverder stellen van den eigenlijken stand van zaken ten aanzien van de genoemde punten.

Maar vóórdat wij deze rapporten bij Uwe Synode indienen, willen wij met den meesten ernst het volgende onder Uwe aandacht brengen.

Wij zijn er ons volkomen van bewust, dat misverstand aangaande onze bedoelingen voor de hand ligt, als we gaan zeggen wat volgt.

Maar vrees voor misverstand mag ons geen oogenblik het belang der kerken en de eischen der wet Gods, die voor allen broederlijken omgang duidelijkheid en openhartigheid eischt, uit het oog doen verliezen.

En daarom vragen wij Uwe Synode, of zij niet met ons van oordeel is, dat de uiterste voorzichtigheid geboden is ook hierin, dat aan de toetsing ook van Synodewege niet begonnen worde, eer de zakelijke betekenis van de te toetsen meningen in ieder geval duidelijk en getrouw is weergegeven.

De historie spreekt hier ook een waarschuwend woord.

Zij spreekt ons van een groote voorzichtigheid en wijsheid juist in de behandeling van kwesties als die, welke ons thans bezighouden.

Immers, de Synode van 1896 (art. 34 der Acta) besloot een bezwaarschrift (nog wel een bezwaarschrift) aangaande allerlei punten der leer, ingezonden door den Kerkeraad der Gereformeerde Kerk van Bedum A niet in behandeling te nemen. Ze had daarvoor naar eigen verklaring formeele gronden, aangegeven in een rapport, waaruit we dit citeren:

„.....De kerkeraad van Bedum (A) heeft zich met zijn bezwaarschrift eerst gewend tot de deputaten der Gereformeerde Kerken voor de oefening van het verband tusschen deze kerken en de theologische faculteit der Vrije Universiteit op Gereformeerden grondslag.

Tot zijne teleurstelling kreeg de kerkeraad in een schrijven van 6 Juli j.l. van voornoemde deputaten bericht, dat zij wel de bezwaren van den kerkeraad ernstig hadden overwogen, doch dat er voor hen geene redenen bestonden om handelend op te treden, „zelfs niet om Dr KUYPER op een of ander punt nader te hooren”.

Den raad van genoemde deputaten, om „deze zaak niet ter komende Generale Synode te brengen”, heeft de kerkeraad gemeend niet te kunnen en te mogen opvolgen. In zijne vergadering van 22 Juli j.l. besloot hij een afschrift van het bezwaarschrift ter Generale Synode te zenden.

Uwe commissie is van oordeel, dat waar de kerkeraad van Bedum (A) nu tot de Synode komt, na zich eerst gewend te hebben tot bovengenoemde

deputaten, wier lastgeefster zij is, de Synode dit bezwaarschrift wel tot behandeling kan toelaten.

... ..

Tegen zulk een klacht is formeel niet alleen geen bezwaar, maar het is zelfs te waardeeren als kerkeraden en kerken op dit punt zich waakzaam betoonen..... Maar dan valt het uwe commissie ook aanstonds op, dat naar haar bescheiden meening dit bezwaarschrift van dien aard is, dat eene ernstige behandeling daarvan op de Synode onmogelijk is.

Immers zal worden toegegeven, dat voor eene klacht op zulk een punt noodzakelijk vereischte is, dat klaar en duidelijk en in de eigen woorden van hem, tegen wien de klacht gaat, worde aangegeven, waarin de afwijking van de leer bestaat.....

Dit nu is naar het oordeel uwer commissie in het bezwaarschrift van Bedum niet geschied.....

Hierbij komt, dat naar het gevoelen uwer commissie eene Synode volgens Gereformeerd kerkrecht niet geroepen is hare zittingen te doen strekken voor een theologisch dispuut, teneinde daaruit misschien tot eene formuleering van bezwaren te kunnen komen, die door de klagers hadden behoeven gegeven te worden. Op den weg eener Synode ligt het niet zich bezig te houden met algemeene beschouwingen, noch ook dogmatische vraagstukken van algemeene aard te bediscussieeren. Gelijk elke kerkelijke vergadering, meerdere of mindere, kan en mag zij alleen oordeelen over feiten of leeringen, die in concreten vorm aan haar oordeel onderworpen worden.

Daarom kan uwe commissie, hoe gaarne zij den bezwaarden broederen in dezen zou willen tegemoet komen, niet adviseeren om op dit bezwaarschrift in te gaan.

Zij stelt daarentegen aan uwe vergadering voor, om, op de formeele gronden bovengenoemd, dit bezwaarschrift niet in behandeling te nemen, en van dit besluit aan den kerkeraad der Gereformeerde kerk van Bedum (A) bericht te zenden.

A. M. DONNER, Rapporteur.

Dezelfde Synode (art. 40 der Acta) oordeelde, niet in te kunnen gaan op een verzoek der „provinciale Synode van Drenthe”, van welk verzoek de Acta zelf een duidelijk beeld geven:

„Namens de eerste commissie van advies brengt Dr L. H. WAGENAAR rapport uit. En wel vooreerst over het verzoek van de Provinciale Synode van Drenthe, „dat, met het oog op het vele twist-geschrift in den laatsten tijd in publieke bladen over verschillende leerstellige punten, als o.a. wedergeboorte, doop, roeping, de vraag of het menselijke geslacht behouden wordt en slechts de enkelen verloren gaan, de rechtvaardigmaking en de leer der kerk, de Generale Synode eenige deputaten benoeme om een nauwkeurig onderzoek in te stellen, naar wat wij volgens Gods Woord en onze Belijdenisschriften aangaande genoemde punten hebben te verstaan”.

De Synode oordeelt, overeenkomstig het advies der commissie, dat zij op het verzoek van de Provinciale Synode van Drenthe niet kan ingaan.

Het advies der commissie, „overeenkomstig” hetwelk de Synode besliste ter afwijzing van Drenthe's verzoek luidde als volgt:

Uwe commissie, hoewel erkennende, dat het streven om tot meerdere eenheid van opvatting te komen en den vrede der kerken te zoeken, op zichzelf alleszins loffelijk is, oordeelt echter, dat het verzoek van de Drentsche Synode niet behoort te worden ingewilligd en dit op de volgende gronden:

1e. Verschil van voorstellen en formuleering der waarheid in de genoemde punten is in de Gereformeerde Kerken altoos geacht geworden, en behoort geacht te blijven, te liggen binnen de grenzen der Gereformeerde belijdenis;

2e. nadere formuleering van eenig stuk der Gereformeerde confessie is een arbeid, die bezwaarlijk verriicht kan worden door eene synode van enkel Nederlandsche Kerken, geheel buiten de uitlandsche Gereformeerde Kerken om. En voor de medewerking der uitlandsche Gereformeerde Kerken in dezen zijn de toestanden geenszins rijp;

3e. bespreking dezer dogmata, ook in de pers, kan meewerken om de beginselen en begrippen tot meerdere helderheid te brengen en behoort dus niet te worden belemmerd, hoewel natuurlijk daarbij alle bitterheid behoort te worden geweerd;

4e. de voorgeslagen weg om tot nadere verklaring der beelden waarheden deputaten te benoemen, die een volgende Synode van advies dienen, wijkt geheel af van de lijdender historie.

Om al
Generale
zoek den

Deze ste
manen d
de Synode
gekozen h

Hadden
lijk de in
omschrev
misschiel
1936 en 1
staan en
den aanva
gemaakt,
te leggen
gen aanle
1896 geve
kennen. G
hoofdt dan
voor dan
maakt”.

Tot zoo
Het spr
Wie di
eerste wi
rapport,
Dec. '43)
bereid in
te zwijger
Kom, k
Dr Rid
nadruk en
gezag ge
Ze hebbe
kregen z
H. H. K.
hoofdt me
ze erin g
wel in af

REFOR
HAAR

Het zo
matie de
Geest en
meer en
werp l
hetwelk
Bleef zij
het bewi
actie me
maar dat
dan het
zien van
afwijking
lijk van
zeggen,
hart. F
bij de ke
en deze
vrucht o
rische b
waarlijk
haar o o
„van de
in het h
de afv:
vang. D
geboren
en afval
zetel var
loof, beg
dat „gel
baring,
afgod to
afhoeve
heeft on
een boel
Het i
daarvoor
spreken
ven om
wederke
Niet zo
Woord:
want de
roept o
leven. W
geven ei
geloof,
staat zij
behoede
Woord.
hart en
om van
hart en
zoo zijn
van de
uitgang
hart en
oorspro
deforma